

– Et speilbilde av samfunnsendringene

I 100 av de 125 årene Legeforeningen har eksistert har den vært styrt av kun fire generalsekretærer. Harry Martin Svabø er den siste av de fire.

Som mangeårig frontfigur i Den norske lægeforening kunne Svabø da han gikk av som generalsekretær, se tilbake på 24 begivenhetsrike år som leder av Legeforeningens sekretariat. I et intervju med Tidsskriftet i 2002 ble han spurt om det var sunt for en dynamisk organisasjon å ha generalsekretærer som satt så lenge (1). – Noen vil nok hevde at det kan være uheldig, hvis man mangler smidighet eller lider av forandringsvegring, sa han. ... – men det er viktig å huske at sekretariatet er og blir et utøvende ledd.

– Hvis man som generalsekretær bidrar til å skape utvikling og et godt arbeidsmiljø, evner å utnytte medarbeidernes kompetanse og de muligheter som ligger i personalet og sørge for at de utvikler seg, er mye gjort, sier Svabø.

– Utrolig mye skjedde under mine år som generalsekretær. Det var en tidsperiode der endringene i legerollen og helsevesenet ble dramatisk forandret. Jeg startet som lege i «den medisinske gullalder» da legene hadde et eiendomsforhold til pasientene, avdelingen og sykehuset. Legene ordnet, forvaltet og administrerte. Så begynte den «mentale utvandringen» av legene fra sykehusene. Legene måtte mer eller mindre frivillig gi fra seg eierskap og lederskap. Legene vandret ut, byråkrater og politikere inn. De gikk fra å være profesjonelle yrkesutøvere til å være arbeidstakere, sier han.

President på heltid

– Legeforeningen ble i disse årene et speilbilde på forandringene i samfunnet og i legerollen og det skjedde også store forandringer internt i foreningen. Jeg samarbeidet med presidenter som stod aktivt i sin legegjerning, dessuten hadde Legeforeningen også en visegeneralsekretær. Denne stillingen ble borte mot slutten av 1990-tallet. Samtidig ble presidentvervet et heltidsverv, forteller Svabø.

Sekretariatet ble naturlig nok preget av dette. I dag har flere heltidspolitikere sin daglige gange i Legenes hus. Med etableringen av heltidspolitikere fikk også generalsekretæren en noe annerledes rolle.

– Jeg hadde nok en tydeligere stemme utad og nok også en mer politisk rolle enn dagens generalsekretær. Jeg var nok også mer av den «gamle» ledertypen, men kunne også være litt «tabloid», sier Svabø med et smil.

– Tidligere generalsekretær Odd T. Bjerke var min tidlige læremester både da jeg var tillitsvalgt i Ylf og som medlem av sentralstyret, forteller Svabø. – En used-

vanlig energisk, klok og pålitelig fyr – med utrolig vidt kunnskapsområde. Han lærte meg medmenneskelighet, takt og tone og la grunnlaget for at jeg søkte stillingen som generalsekretær.

I eget hus

1996 kunne Legeforeningen flytte inn i egne lokaler i Akersgaten 2 i Oslo. Det var en merkedag i foreningens historie. Foreningen hadde tidligere hatt en rekke adresser. – I mange år holdt sekretariatet til i Inkognitogaten 26 – en vakker villa rett bak Slottet. Deretter ble det noen år på Lagåsen ved Fornebu. – Lagåsen ble imidlertid for tungvint. Det ble for liten mulighet til å utvikle foreningen, sier Svabø.

– Gjennom kontakt med Eiendomsspar og Christian Ringnes fikk vi kjøpt oss inn i et prosjekt i Oslo sentrum, og vi fikk bidra med innspill til utformingen av det som i dag er Legenes hus. Vi ønsket et hus sentralt i sentrum med få parkeringsplasser. Vi har nå fått et sted med flotte kommunikasjonsmuligheter og med mulighet til parkering til dem som har et parkeringsbehov, sier han.

– Jeg er også svært tilfreds at vi fikk bygget Askeladdens hus i tilknytning til Soria Moria. Vi satset stort på dette og visste at vi stod på for noe viktig, selv om det møtte en del motstand, sier han.

Det var Odd Bjerke som la hele løpet for hvordan Legeforeningen skulle få tak i midler til å bygge Soria Moria som stod ferdig i 1983. Her holdt også Legeforeningens pedagogiske avdeling til i begynnelsen.

– Alt vi har foretatt oss har skapt diskusjon, avslutter Svabø. – Men med godt

Harry Martin Svabø var Legeforeningens generalsekretær i en tid med store endringer. Foto Lise B. Johannessen

begrunnet forarbeid og styrer som har gjort gjennomtenkte og gode vedtak, har vi fått mye gjort.

Lise B. Johannessen

lise.berit.johannessen@legeforeningen.no
Avdeling for informasjon og helsepolitikk

Litteratur

1. Ronge K. Prospektiv Sunnmøring med blick for tradisjoner. Tidsskr Nor Lægeforen 2001; 121: 3670–1

13 generalsekretærer

Totalt har Legeforeningen hatt 13 generalsekretærer. Wilhelm Uchermann (1886–89) og Hagbart Strøm (1890–95) hadde tittelen sekretær, mens den første med tittelen generalsekretær var Peter Aaser (1896–99). Rasmus Hansson (1900–24) ble etterfulgt av Jørgen Haslev Berner (1925–48). Fra 1949 frem til 1976 var Odd T. Bjerke Legeforeningens generalsekretær. Jon Skåtun styrte deretter skuta en kort periode før Harry Martin Svabø inntok sjefsstolen i 1978. Under Svabøs permisjon som leder i Akademikernes fellesorganisasjon fra 1988–1991 var Bengt-Lasse Lund (1988–90) og Hans Asbjørn Holm (1990–91) konstituert som generalsekretær. Tidligere redaktør av Tidsskriftet Magne Nylenna overtok etter Svabø i 2002. Han ble etterfulgt av Terje Vigen (2003–09). Geir Riise, Legeforeningens nåværende generalsekretær, tiltrådte 1.3. 2009.